ԵՐԵՍԱՆԵՐԸ ԵՒ ՍԵԴԻԱՆ

ՁԵՌՆԱՐԿ ԾՆՈՂՆԵՐԻ ԵՎ ԽՆԱՄԱԿԱԼՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

ԵՐԵԽԱՆԵՐԸ ԵՎ ՄԵԴԻԱՆ

ՁԵՌՆԱՐԿ ԾՆՈՂՆԵՐԻ ԵՎ ԽՆԱՄԱԿԱԼՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

Co-financed by the European Union
Connecting Europe Faculty

KANSALLINEN AUDIOVISUAALINEN INSTITUUTTI
NATIONELLA AUDIOVISUELLA INSTITUTET
NATIONAL AUDIOVISUAL INSTITUTE

ՏԵՔՍՏԸ՝ Աուդիովիզուալ ազգային ինստիտուտի՝ մեդիայի և մեդիակրթության և աուդիովիզուալ մեդիայի բաժնի փորձագետների (MEKU)

Աուդիովիզուալ ազգային ինստիտուտի հրատարակություն, 2017թ.

ISSN 2342-5970, ISBN 978-952-68501-3-9 (nid.),
ISBN 978-952-68501-4-6 (PDF),
ISBN 978-952-68501-5-3 (EPUB)

Սույն հրատարակության պատասխանատվությունը պատկանում է բացառապես հեղինակին: Եվրոպական միությունը պատասխանատվություն չի կրում ներառված տեղեկությունների գործածման որևէ նպատակի համար:

ԿՈՆՏԱԿՏԱՅԻՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ՝
Ազգային աուդիովիզուալ ինստիտուտ,
մեդիակրթության և աուդիովիզուալ
մեդիայի բաժին (MEKU),
SՓrnՊisten rantatie 25 A / PB 16, 00501, Հելսինկի,
ՖԻՆԼԱՆԴԻԱ
kavi.fi/meku

Անգլերեն լեզվով այլ հրատարակություններ
հասանելի են
հետևյալ հասցեով՝
kavi.fi/en/meku/publications

Սույն ուսումնամեթոդական ձեռնարկը թարգմանվել է Հանրային լրագրության ակումբի "Ավելի անվտանգ առցանց միջավայր. նախադպրոցական հաստատություններում մեդիագրագիտության ուղղությամբ միջամտություն" ծրագրի շրջանակներում, որը ֆինանսավորվել է ԱՄՆ պետքարտուղարության Հասարակայնության հետ կապերի գրասենյակի դրամաշնորհի շրջանակներում:

Այս ուսումնամեթոդական ձեռնարկում արտահայտված է հեղինակի դիրքորոշումը, որի համընկնումը ԱՄՆ պետքարտուղարության դիրքորոշման հետ պարտադիր չէ:

The U.S. Embassy in Armenia

ՀԼԱ PJC
ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԼՐԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ԱԿՈՒՄԲ
PUBLIC JOURNALISM CLUB

Նկարազարդումը՝ Լուսինե Խանդիլյանի
Էջադրումը՝ Ծովինար Խաչատրյանի

Բովանդակություն

Ընտանիքը՝ մեդիայի փոփոխական աշխարհում.....4

Առաջին քայլերը մեդիայի հետ.....6

Տարիքային սահմանափակումները կախված են
բովանդակության վնասակարությունից.....8

Արդյո՞ք ճիշտ է.....11

Մեդիա, ուսուցում և ազատ ժամանակ իրականացվող գործողություններ.....12

Մասնակցեք և փոփոխություն մտցրեք հենց սկզբից.....14

Ինչպե՞ս անցավ օրդ.....15

Սոցիալական մեդիան կապում է մարդկանց.....18

Ի՞նչ է քննադատական մեդիաների գրագիտությունը.....20

ԱՐԴՅՈ՞Ք ԳԻՏԵԻՔ.....20

ԱՐԴՅՈ՞Ք ԳԻՏԵԻՔ.....21

Գաղտնիություն և տեղեկատվության անվտանգություն.....22

Ընտանիքը՝ մեդիայի փոփոխական աշխարհում

Այսօր տեղեկատվության ստացման, սովորելու, մարդկանց և ժամանցային իրադարձությունների հետ կապի պահպանումը գլխավորապես իրականացվում է մեդիայի միջոցով: Մենք ապրում ենք այնպիսի մեդիա մշակույթի պայմաններում, որտեղ տեղեկատվությունը տարածվում է արագ, և ամեն րոպե ծնվում և մեռնում են նոր երևույթներ: Մեդիան շատ մեծ դեր է խաղում նաև երեխաների կյանքում: Մեդիայի հետ կապված՝ երեխաների դաստիարակությունն առաջին հերթին պահանջում է ներկայություն՝ հետաքրքրության ցուցաբերում երեխայի կյանքի նկատմամբ և մեդիային առնչվող հարցեր քննարկելու պատրաստակամություն և կարողություն: Թեպետ մեդիա մշակույթը ենթարկվում է փոփոխությունների, երեխաներին մեծացնելը և կրթելը հիմնականում մնում է նույնը: Երեխաներ ունեցող ընտանիքներում մեծահասակները պարտադիր չէ, որ լինեն փորձագետներ երեխաներին հետաքրքրող բոլոր մեդիա երևույթների հարցում: Մեդիայի հետ կապված՝ երեխաների դաստիարակությունն առաջին հերթին պահանջում է ներկայություն՝ հետաքրքրության ցուցաբերում երեխայի կյանքի նկատմամբ և մեդիային առնչվող հարցեր քննարկելու պատրաստակամություն և կարողություն:

Վերջին քսան տարիներին հատկապես համացանցը մեծապես ազդել է աշխարհում կատարվող փոփոխությունների վրա: Օրինակ, սոցիալական մեդիան, էլեկտրոնային փոստը, թվային խաղերն ու խելացի հեռախոսները նշանակալիորեն փոխել են մեր մոտեցումները՝ կապված սոցիալական շփման, ազատ ժամանակի և աշխատելու ձևերի հետ: Համացանցի գոյության պարագայում աշխարհը փոքրացել է. նորությունները, նոր հայտնագործությունները և հեռախոսային հավելվածները աշխարհի բոլոր անկյուններում հասանելի են դառնում գրեթե ակնթարթորեն: Համացանցից օգտվելու հետ կապված բազմաթիվ կարևոր հարցեր տեղ են գտել սույն ձեռնարկում:

"Երեխաները և մեդիան" ձեռնարկը հակիրճ ակնարկ է մեդիայի վերաբերյալ որպես ընտանեկան կյանքի մաս, որն ուսումնասիրում է երեխաների կողմից կլանվող մեդիա բովանդակությունը և դրա նշանակությունն ամենօրյա կյանքում: Բացի այդ, ձեռնարկի տարբեր գլուխներում ներառված են օգտակար խորհուրդներ այն մասին, թե ինչպես քննարկել մեդիայի գործածությունը ձեր ընտանիքում և գտնել ամենօրյա կտրվածքով դա անելու ամենաարդյունավետ ճանապարհները:

Մեդիայի հետ կապված՝ երեխաների դաստիարակությունն առաջին հերթին պահանջում է ներկայություն՝ հետաքրքրության ցուցաբերում երեխայի կյանքի նկատմամբ և մեդիային առնչվող հարցեր քննարկելու պատրաստակամություն և կարողություն:

Ոչ միայն հեռախոս, այլ նաև լուսանկարչական ապարատ, համակարգիչ, խաղալու սարք, նվագարկիչ և տեսախցիկ:

Ի՞նչ է մեդիան

Մեդիա ալիքների թվին են պատկանում ավանդական զանգվածային լրատվամիջոցները, ինչպիսիք են թերթերը, ամսագրերը, հեռուստատեսությունը և ռադիոն: Ի թիվս այլ սարքավորումների, այսօրվա մեդիա գործիքներ են համարվում նաև նվագարկիչները, ֆոտոխցիկները, խաղային սարքերը, տաբլետները, էլեկտրական գրքերը, համագարկիչները և խելացի հեռախոսները:

Մեդիա գործիքների միջոցով պատրաստվող, օգտագործվող և փոխանցվող բոլոր ուղերձները կոչում ենք մեդիա բովանդակություն: Սրա օրինակներ են տեքստային հաղորդագրությունները, ֆիլմերը, լուսանկարները, էլեկտրոնային գրքերը, հեռուստատեսային և ռադիո ծրագրերը, խաղերը, տարբեր ֆորումներում տեղ գտնող հաղորդագրությունները, լուրերը, բլոգային գրառումները և տեսանյութերը:

Գործիքներից և բովանդակությունից զատ, "մեդիա" բառը կարող է կիրառվել նաև կոնկրետ ոլորտի մասին խոսելիս, ինչպիսիք են, օրինակ, լրատվական կազմակերպությունները կամ ամսագրեր հրատարակող ընկերությունները:

Այսօր մեդիայի տարբեր տեսակները և բովանդակությունները համատեղ են կիրառվում: Օրինակ, ամսագրի առցանց տարբերակը գրավոր և խմբագրված տեքստից բացի կարող է նաև ներառել լուսանկարներ, տեսանյութ, ձայնագրություն և մեկնաբանություններ ընթերցողներից: Հետևաբար, շատ կարևոր է իմանալ, թե ինչպես պետք է փնտրել և կարդալ տեղեկություններ և հաղորդագրություններ շատ տարբեր ձևաչափերում: Խելացի հեռախոսը, հավանաբար, մեդիայի տարբեր ձևաչափերի և բովանդակության միախառնումի լավագույն օրինակն է: Հեռախոս լինելուց բացի այն կարող է նաև օգտագործվել որպես համակարգիչ, խաղեր խաղալու սարք, երաժշտության նվագարկիչ, ֆոտո և տեսախցիկ:

Առաջին քայլերը մեդիայի հետ

Ֆինլանդիայում բոլոր երեխաները ծնվում են՝ շրջապատված մեդիա մշակույթով: Երեխաներին տրամադրվող ազգային մայրական փաթեթը ներառում է մեդիայի տեսակ՝ գունազարդված գրքի տեսքով: Տանը գործածվող մեդիա գործիքները և բովանդակությունները ընտանիքի ամենօրյա կյանքին մասնակից լինելու միջոցով դառնում են երեխայի միջավայրը:

Զուտ զարգացման տեսանկյունից փոքր երեխային մեդիա անհրաժեշտ չէ: Սակայն, երեխաները, սովորաբար, սիրում են դիտել երեխաների համար պատրաստված հեռուստատեսային ծրագրեր, խաղեր և այլ մեդիա բովանդակություն: Այս պարագայում արդեն մեծահասակների պատասխանատվությունն է որոշել, թե ինչն է հարմար ընտանիքի ավելի երիտասարդ անդամների համար:

Մեծահասակները ցույց են տալիս ճանապարհը

Այլ մարդկանց հետ շփվելով՝ երեխաները զարգանում են: Դեմ առ դեմ շփման միջոցով տեղի ունեցող խոսքի զարգացումը կամ հույզերի կառավարումը չի կարող փոխարինվել մեդիա գործիքի միջոցով: Օրինակ, մեդիան երբեք չպետք է լինի բարկացած երեխային հանգստացնելու հիմնական միջոցը: Ավելին, երեխաները չպետք է երկար ժամանակ մենակ մնան մեդիայի հետ: Նրանք սովորաբար ցանկանում են մեդիայից օգտվել ընտանիքի հետ միասին:

Ինչքան փոքր է երեխան, այնքան ավելի կարճ տևողությամբ, ավելի հասկանալի և հանգիստ պետք է լինեն մեդիա փորձառությունները: Նորածիններն ու մանկահասակ երեխաները հատկապես պետք է պաշտպանվեն մեդիայի շարունակական

հոսքից և մեդիա փորձառություններից, որոնք կարող են չափից շատ լինել իրենց տարիքի համար:

Մանկահասակ երեխաների աճին զուգընթաց զարգանում է պատմությունների սցենարները հասկանալու նրանց ունակությունը: Վառ երևակայությունը մեծացնում է հեքիաթների և արկածների նկատմամբ հետաքրքրությունը: Փաստը անիրականությունից տարբերելու ունակությունը զարգանում է, երբ երեխաները մոտենում են դպրոցական տարիքին: Սակայն, այս տարիքում նույնպես երեխաներն ունեն իրենց ընտանիքների հետ խաղաղ միջավայրում գտնվելու, ինչպես նաև քնի, մարզանքի, շարժվելու և խաղալու կարիք:

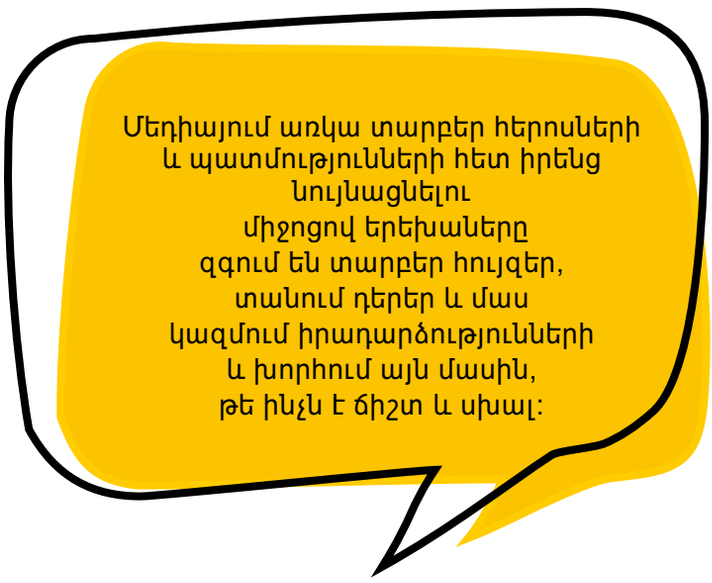

Մեդիան այսօրվա երեխաների մշակույթում

Մեծահասակները պետք է հիշեն, որ մեդիան կենտրոնական դեր է խաղում երեխաների մշակույթում այսօր: Մեդիայում առկա տարբեր հերոսների և պատմությունների հետ իրենց նույնացնելու միջոցով երեխաները զգում են տարբեր հույզեր, կերտում դերեր, մաս կազմում իրադարձությունների և խորհում այն մասին, թե ինչն է ճիշտ կամ սխալ: Մեդիան կարող է կարևոր թեմա դառնալ երեխաների հետ խաղերի և խոսելու ժամանակ: Այն երեխաներին ոգեշնչում է նկարել, երգել և ինքնաարտահայտվել այլ եղանակներով: Այս առումով մեդիայում առկա պատմությունները և հերոսները "միայն հեքիաթներ" չեն, այլ հսկայական դեր են խաղում երեխաների կյանքում:

ԶՐՈՒՅՑԻ ԹԵՄԱՆԵՐ ՁԵՐ ԸՆՏԱՆԻՔԻ ՀԱՄԱՐ

- Ի՞նչ իրավիճակներում եք օգտվում մեդիայից:
  Ու՞մ հետ են ձեր ընտանիքի փոքրիկները օգտվում մեդիայից:
- Պարբերաբար իրականացվող գործողությունները և հստակ կանոնները երեխայի համար ստեղծում են ապահովության զգացողություն և հաճախ կանխում են անցանկալի ընտանեկան վեճերը: Ձեր ընտանիքը սահմանե՞լ է հստակ կանոններ առ այն, թե երբ է մեդիան թույլատրված, երբ՝ ոչ:
- Ինչպե՞ս է ձեր ընտանիքն ապահովում, որպեսզի տան մեդիա միջավայրը հարմար լինի ընտանիքի ամենափոքր անդամների համար:

Տարիքային սահմանափակումները կախված են բովանդակության վնասակարությունից

Հեռուստատեսային ծրագրերի, ֆիլմերի և թվային խաղերի համար սահմանված տարիքային սահմանափակումները նշանակում են, որ դրանց բովանդակությունը կարող է վնասակար լինել ձեր երեխայի զարգացման համար: Այդ սահմանափակումները որոշակի տարիքի երեխայի համար սոսկ խորհուրդներ չեն, ոչ էլ նշանակում են, թե ինչ տարիքային խմբի համար է այդ աուդիովիզուալ ծրագիրը նախատեսված: Տարիքային սահմանափակումները հիմնված են "Աուդիովիզուալ ծրագրերի մասին" ֆիննական ակտի վրա (Kuvaohjelmalaki, 710/2011), որի նպատակը երեխաների պաշտպանությունն է:

Ֆինլանդիայում տարածվող բոլոր ֆիլմերը, հեռուստատեսային ծրագրերը և թվային խաղերը պետք է կրեն տարիքային սահմանափակումների մասին ցուցումներ, որոնք կնշեն, թե ինչ վնասակար բովանդակության պատճառով է սահմանվում կոնկրետ սահմանափակումը: Այդ նշանները տեղադրվում են այնպիսի բովանդակության համար, որը կարող է առաջացնել սթրես, պարունակի բռնության տեսարան կամ սեռական բովանդակություն կամ թմրանյութերի գործածման նկարագրություն: Տարիքային սահմանափակումները պարտադիր իրավական ուժ ունեն, ինչը նշանակում է, որ աուդիովիզուալ ծրագրերը չեն կարող հանրորեն ցուցադրվել, վարձակալությամբ տրվել կամ վաճառվել նշված տարիքից ցածր անձանց:

Տարիքային սահմանափակումները հիմնված են "Աուդիովիզուալ ծրագրերի մասին" ֆիննական ակտի վրա, որի նպատակը երեխաների պաշտպանությունն է:

Տարիքային սահմանափակումներն օգնում են անվտանգ մեդիա բովանդակություն ընտրելու հարցում

Երեխաների մեծանալու հետ մեկտեղ զարգանում է հզոր մեդիա բովանդակությունը հասկանալու և մշակելու կարողությունը: Երեխայի տարիքի և զարգացման մակարդակի համար վնասակար բովանդակությունը կարող է առաջացնել, օրինակ, քնի խանգարումներ կամ անհանգստություն:

Երեխայի զարգացման մակարդակը և տարբեր բովանդակության նկատմամբ զգայունությունը խիստ անհատական են: Այդ պատճառով տարիքային սահմանափակումները ճկուն են, և նշված տարիքային սահմանափակումից երեք տարի փոքր երեխան կարող է դիտել հրապարակավ ցուցադրվող աուդովիզուալ ծրագիր ծանոթ մեծահասակի ներկայությամբ: Այս ճկունությունը չի ընդգրկում 18 տարեկանի սահմանափակումը: Որպես խնամակալ, դուք ամենալավը գիտեք Ձեր երեխային և կարող եք վերահսկել նրա կողմից մեդիայի օգտագործումը:

Խելացի հեռախոսնե՞ր

Տարիքային սահմանափակումներ սահմանված չեն բոլոր առցանց բովանդակությունների և խելացի հեռախոսների հավելվածների համար այնպես, ինչպես ֆիլմերի և խաղերի համար: Բացի այդ, Ֆինլանդիայից դուրս գործող ծրագրային ծառայությունները չեն ենթարկվում Ֆինլանդիայի տարիքային սահմանափակումների կանոնակարգերին: Որքան լավ գիտեք ձեր երեխայի կողմից

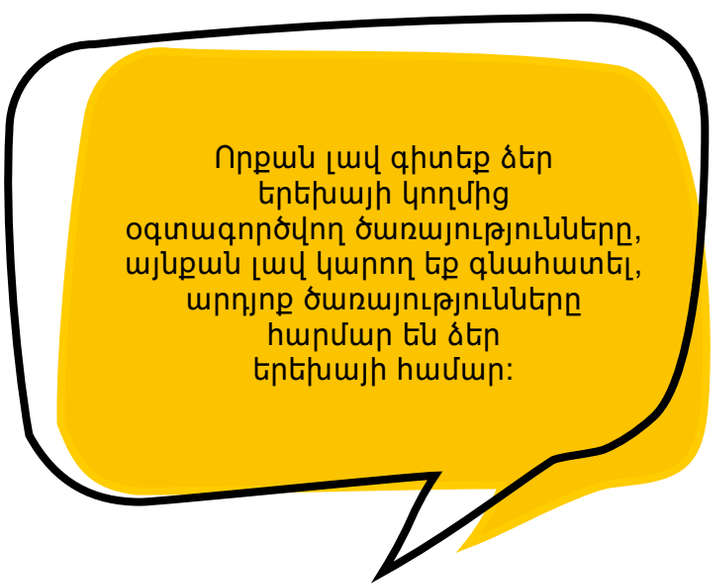

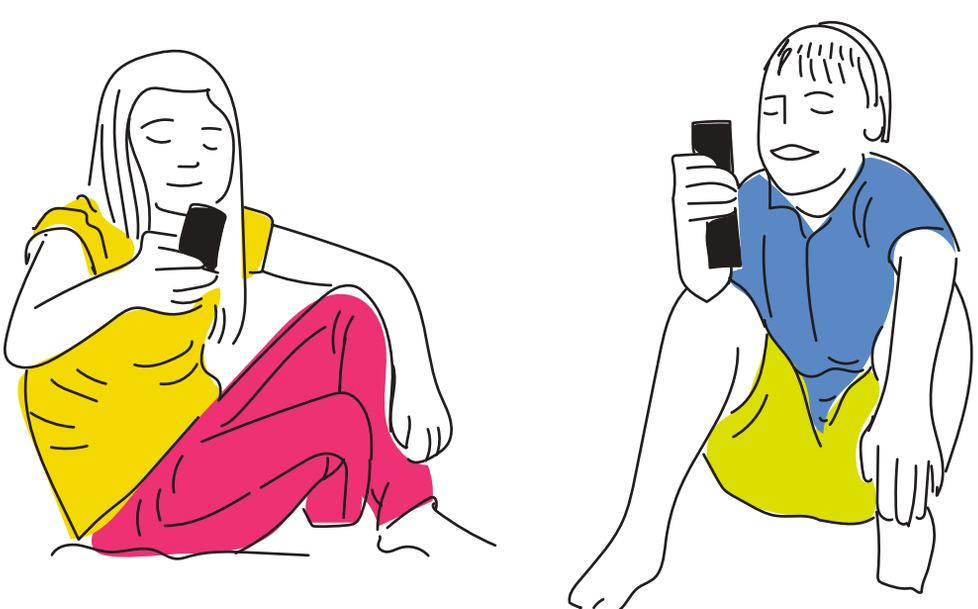

օգտագործվող ծառայությունները, այնքան լավ կարող եք գնահատել՝ արդյոք ծառայությունները հարմար են ձեր երեխայի համար: Երեխաների համար նախատեսված շատ կայքեր պարունակում են տեղեկատվության փաթեթ մեծահասակների և մանկավարժների համար, որն արժե կարդալ:

ԸՆՏԱՆԻՔՈՒՄ ԱՌԱՋ ՔԱՇՎՈՂ ՀԱՐՑԵՐ

- Նկատե՞լ եք տարիքային սահմանափակումներ կինոնկարների, հեռուստածրագրերի կամ խաղերի համար:
- Գիտե՞ք, որ տարիքային սահմանափակումը չի նշում այն տարիքը, երբ երեխաները կարող են խաղալ կամ դիտել բովանդակությունը, այլ ավելի շուտ նշում է, որ բովանդակությունը կարող է վնասակար լինել երեխաների համար:

ԱՐԴՅՈ՞Ք ԳԻՏԵԻՔ

S և T նշանները նշանակումեն, որ աուդիովիզուալ ծրագիրը չի պարունակում սեռական կամ բռնություն պարունակող բովանդակություն, թմրամիջոցների օգտագործման նկարագրություն կամ երեխաների մոտ անհանգստություն առաջացնող բովանդակություն: Այնուամենայնիվ, S կամ T նշաններով նշված բովանդակությունը պարտադիր չէ, որ երեխաների համար նախատեսված լինի, հնարավոր է, որ այն լինի նաև մեծահասակների լսարանի համար:

Արդյո՞ք ճիշտ է

Երեխաներն իրավունք ունեն արտահայտվելու և տեղեկատվություն ստանալու բազմաթիվ աղբյուրներից: Երեխաները չպետք է սահմանափակվեն միայն երեխաների համար նախատեսված մեդիայով: Քանի որ մեդիայի բովանդակության գերակշիռ մասը երիտասարդների և մեծահասակների համար է, նրանց համապատասխանությունը երեխաների համար կարող է երբեմն կասկածելի լինել:

Մեր ընտանեկան կանոնները

Մեդիայի միջոցով երեխաները կարող են նաև բախվել ատելության խոսքի, սեռական պատկերների կամ սարսափելի լուրերի: Երեխաները կարող են նաև լսել և սովորել հայհոյանքներ կամ երկիմաստություններ, որոնք հնարավոր է ամբողջովին չընկալեն:

Մեդիա բովանդակության մեծ մասը չի վերահսկվում ըստ տարիքային սահմանափակումների, և երեխաներին դա դիտել թույլ տալը կամ թույլ չտալը ծնողների կողմից լուծելի հարց է: Ընտանիքները տարբեր կարծիքներ ունեն, թե ինչն է հարմար երեխաների համար:

Ընտանիքները տարբեր կարծիքներ ունեն, թե ինչն է հարմար երեխաների համար: Կարևոր է քննարկել մեդիայի օգտագործման լավ տարբերակները և թե ի նչն է հարմար երեխաների համար և ինչը՝ ոչ:

Կարևոր է քննարկել մեդիայի օգտագործման լավ տարբերակները և թե ինչն է հարմար երեխաների համար և ինչը՝ ոչ: Սա նաև երեխաների դաստիարակության կարևոր մաս է՝ մաքրել մեդիայից վերցրած խեղկատակությունները, ինչպես օրինակ՝ վնասակար մեդիա բովանդակության քննարկումը :

ԸՆՏԱՆԻՔՈՒՄ ԱՌԱՋ ՔԱՇՎՈՂ ՀԱՐՑԵՐ

- Ի՞նչ պետք է անել, երբ տհաճ, վախեցնող կամ անհանգստացնող բան եք տեսնում: ԸՆՏԱՆԻՔՈՒՄ ԱՌԱՋ ՔԱՇՎՈՂ ՀԱՐՑԵՐ:
- Անջատել մեդիա սարքավորումները, որոնց վրա տեսել եք վախեցնող բաները:
- Պատմել այդ մասին մեծահասակին: Եկեք միասին զրուցենք այդ մասին և մտածենք, թե ինչ պետք է անենք դրա վերաբերյալ:
- Ո՞ւմ խորհուրդ կտաք ձեր նախընտրած շոուն կամ կայքը: Ինչո՞ւ

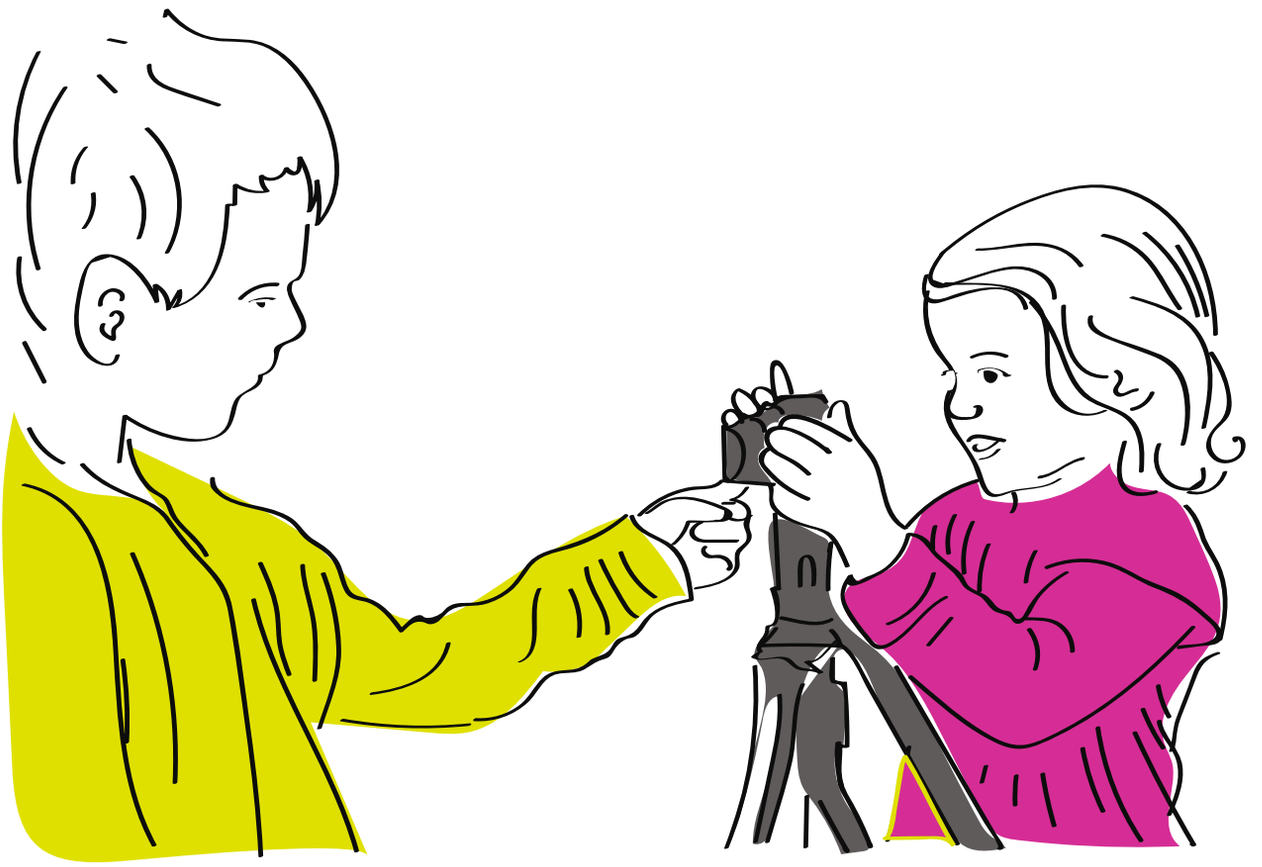

Մեդիա, ուսուցում ու ազատ ժամանակ իրականացվող գործողություններ

Մեդիան կարող է օգտագործվել տարբեր ձև՝ ուսմանը և ազատ ժամանակ իրականացվող գործողություններին օժանդակելու համար: Բացի դպրոցական և նախադպրոցական կրթությունից, մեդիաները նաև օգնում են մեզ սովորել ազատ ժամանակ: Միասին սովորեք, թե ինչպես օգտագործել մեդիան, օրինակ ՝ միասին տեղեկատվություն որոնելով: Մեդիայի օգնությամբ կարող եք գտնել հետաքրքիր թեմաների վերաբերյալ խորհուրդներ և ուսուցողական նյութեր, տեղեկություններ ձեր երեխաների կուռքերի մասին կամ կարող եք ստուգել գրաֆիկները և ֆուտբոլային հաշիվները: Շատ երեխաներ տարբեր մեդիաների միջոցով դառնում են իրենց համար հետաքրքրություն ներկայացնող էջերի հետևորդներ:

Մեդիան նպաստում է ազատ ժամանակ իրականացվող գործողություններին

Մեդիան ինքնին կարող է լինել հոբբի, քանի որ այն մեզ հնարավորություն է տալիս, օրինակ, նվագել, կարդալ, երաժշտություն լսել և դիտել ու պատրաստել ֆիլմեր: Ավելին, ինտերնետը հիանալի տեղ է նույն հետաքրքրություններով այլ անձանց հանդիպելու համար:

Երեխաները զվարճանքի համար ստեղծում են բազմատեսակ մեդիաներ: Տեսախցիկներն ու խմբագրման ծրագրերը նախկինում հազվադեպ և թանկ էին,բայց այժմ տարրական դասարանների գրեթե բոլոր աշակերտներն ունեն գրպաններում նկարահանման և ձայնագրման գործառույթներով խելացի հեռախոսներ: Սարքերը սովորաբար այնքան հեշտ է օգտագործել, որ ընտանիքի նույնիսկ ամենափոքր անդամները գիտեն, թե ինչպես կարելի է նկարել իրենց հետաքրքրող իրերը:

ԸՆՏԱՆԻՔՈՒՄ ԱՌԱՁ ՔԱՇՎՈՂ ՀԱՐՑԵՐ

- Ձեր երեխան գիտի՞ ինչպես տեղեկատվություն որոնել ինտերնետում: Իմացեք, թե ինչպես են որոնիչները աշխատում միասին:
- Ձեր ընտանիքը օգտվո՞ւմ է մեդիա գործողություններից, ինչպիսիք են ֆիլմերը, խաղերը, լուսանկարչությունը, բլոգերը կամ որևէ այլ բան:
- Ի՞նչն է հոբբին հետաքրքիր դարձնում: Կա՞ մի բան, որ ձեր երեխան կցանկանա ավելին իմանալ իր հոբբիի մասին: Ի՞նչ կարող է ձեր երեխան սովորեցնել ընտանիքի մնացած անդամներին հոբբիի մասին:
- Որտե՞ղ կարող եք հանդիպել նույն հոբբիով հետաքրքրող այլ անձանց: Արդյո՞ք կան ինտերնետային ֆորումներ կամ իրական ակումբներ նույն հոբբիով հետաքրքրվող մարդկանց համար:

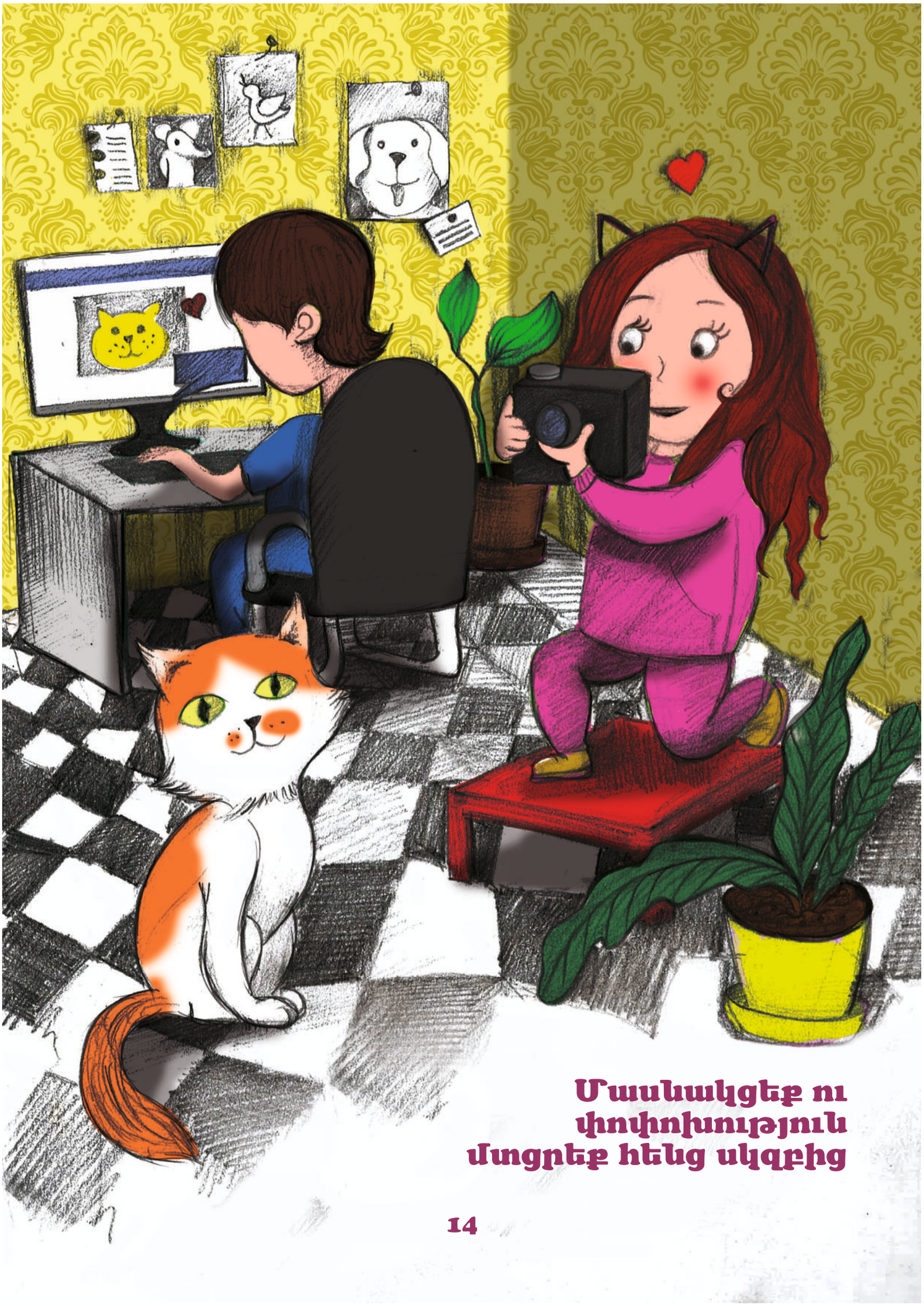

Մասնակցեք ու փոփոխություն մտցրեք հենց սկզբից

Մեդիան բազմաթիվ հնարավորություններ է ընձեռում մասնակցելու և ազդեցություն ունենալու հարցում:

Ակտիվ քաղաքացի լինելը միայն չափահասների խնդիրը չէ. Երեխաները և երիտասարդները հավասարապես հասարակության անդամներ են:

Մեդիայի միջոցով երեխաները տեղեկատվություն են ստանում աշխարհի և իրենց շրջապատի վերաբերյալ և կարող են իրենց դիտարկումներն անել առօրյայի և տեղի ունեցող իրադարձությունների վերաբերյալ Մեդիայի միջոցով երեխաները կարող են արտահայտել իրենց մտքերը և շփվել մյուսների հետ:

Մեծահասակները ապահովում են երեխաների ներգրավվածությունը

Մեդիայի օգնությամբ երեխաները և երիտասարդները ավելի հեշտ են իրենց ձայնը լսելի դարձնում հասարակությունում, քան նախկինում:

Մեծահասակները պետք է զվարճալի և հետաքրքիր միջոց գտնեն երեխաների համար մեդիայում և ուղղորդեն նրանց մեդիաների ընտրության հարցում, որպեսզի նպաստեն նրանց ներգրավվածությանը, մասնակցությանը և փոփոխություն մտցնելու հնարավորություններին:

Մեծահասակները պետք է զվարճալի և հետաքրքիր միջոց գտնեն երեխաների համար մեդիայում և ուղղորդեն նրանց մեդիաների ընտրության հարցում, որպեսզի նպաստեն նրանց ներգրավվածությանը,մասնակցությանը և փոփոխություն մտցնելու հնարավորություններին:

Հասարակության մեջ ներգրավվածության և մասնակցության հիմքերը, ինչպես նաև հասարակության վրա ազդելու ցանկությունը հիմնված են լավ ինքնագնահատականի և սեփական կարծիքների կարևորության ըմբռնման վրա: Ուստի, հետաքրքրվեք ձեր երեխայի գաղափարներով, հարցրեք նրանց կարծիքը և խրախուսեք նրանց իմանալու ցանկությունը:

Ինչպե՞ս անցավ օրդ

Երեխաները խորհրդատվության և աջակցության կարիք ունեն, թե ինչպես վարվել մեդիաների հետ, ինչպես կյանքի ցանկացած այլ նոր հմտությունների դեպքում: Երբ ձեր երեխան ստանում է իր առաջին հեռախոսը կամ այլ կերպ սկսում է ինքնուրույն օգտագործել մեդիա, ժամանակն է ներկայացնել մեդիայից օգտվելու վարքի հիմնական կանոնները:

Մեծահասակները օրինակ են ծառայում՝ ինչպես օգտվել մեդիայից

Երեխաների համար մեդիա օգտագործման լավ օրինակ է, երբ մեծահասակները հարգում են մեդիայի այլ օգտատերերին և պահպանում են գործող օրենսդրությունը և կայքի կանոնները: Մեդիայի ողջամիտ օգտագործման լավ օրինակ ծառայելը նույնպես կարևոր է: Երեխաները ընտանիքի ուշադրության կարիքն ունեն:

Երեխաները հնարավոր է տխրեն, եթե մեծահասակները անընդհատ մեդիայով զբաղվեն: Այսօր բարքերի և երեխաների դաստիարակության մի մաս է մեդիաների օգտագործման ժամանակի և վայրի ընտրությունը: Մեդիայի օգտագործման և այլ գործողությունների միջև հավասարակշռությունը հավասարապես կարևոր է երեխաների և մեծահասակների համար:

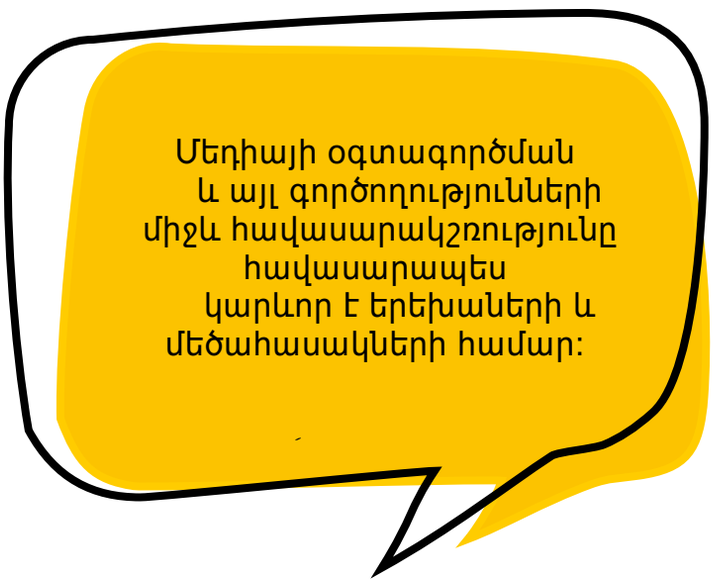

ԸՆՏԱՆԻՔՈՒՄ ԱՌԱՋ ՔԱՇՎՈՂ ՀԱՐՑԵՐ

Ինչպե՞ս վարվել

Թյուրըմբռնումները քիչ հավանական են դեմ առ դեմ հաղորդակցության ժամանակ, ի տարբերություն գրավոր հաղորդագրություններ ուղարկելիս, որոնցում դեմքի արտահայտություններն ու ժեստերը չեն երևում: Եթե ինչ-որ մեկին վիրավորել եք, ներողություն խնդրեք: Եթե ընկերոջդ հաղորդագրությունից քեզ վատ ես զգում, ասա՛ նրան:

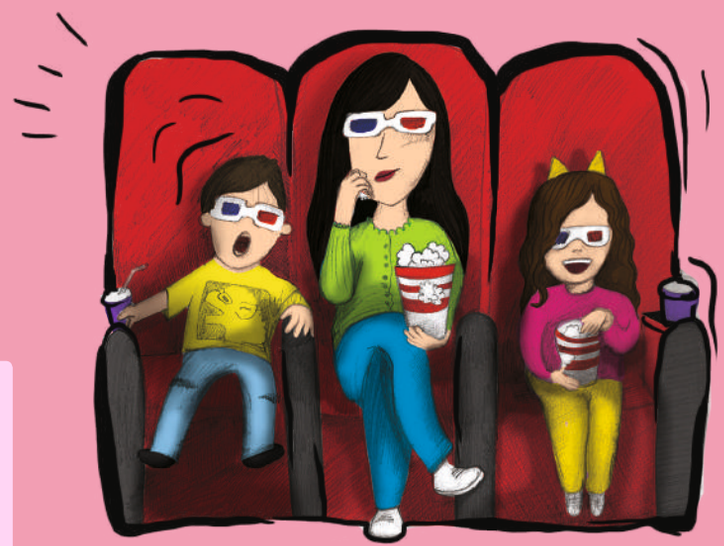

Գաղտնաբառերը գաղտնի են:Մի տրամադրեք ձեր հեռախոսի PIN ծածկագիրը կամ վեբ ծառայությունների գաղտնաբառերը այլմարդկանց կամ փորձեք ձեռք բերել այլոց գաղտաբառերը:

Ոչ բոլորն են ծիծաղում նույն բաների վրա: Մի՛ տարածեք տհաճ կամ վախեցնող հղումներ և պատկերներ, քանի դեռ համոզված չեք, թե ինչպես կարձագանքեն:Երեխաների համար արգելված պատկերներն ընդհանրապես չպետք է տարածվեն: Ոչ ոքի մի՛ավելացրեք Նամակագրությունների խմբերում կամ քննարկման ֆորումներում առանց նախապես թույլտվություն հարցնելու:

Եթե որևէ մեկը ահաբեկում կամ անհանգստացնում է ձեզ առցանց կամ հեռախոսով, պետք է տեղեկացնեք մեծահասակներին: Ծառայություններից մեծամասնության դեպքում հնարավոր է արգելափակել անցանկալի հաղորդագրությունները: Ավելին, շատ ծառայություններ ունեն մոդերատոր, ում կարող եք ներկայացնել ահաբեկման մասին:

Մեդիաների օգտագործման համար կա ժամանակ և տեղ: Ե՞րբ պետք է օգտագործեք մեդիաներ, և երբ ոչ: Ինչպիսի՞ իրադարձությունների դեպքում պետք է անջատեք ձեր սարքերը կամ դրանք լուռ ռեժիմի վրա դնենք:

Երբեք մի՛ ահաբեկեք մյուսներին: Առանց թույլտվության նկարելը, ուրիշների մասին բամբասանքներ տարածելը. դասընկերոջը նամակագրության խմբից հանելը ահաբեկման ձևեր են:

Գիշերը հեռախոսները ճիշտ կլինի լուռ ռեժիմով պահել: Չպետք է խանգարեք ձեր ընկերների քունը հաղորդագրություններով: Եթե ձեր հեռախոսը կամ այլ սարք ակտիվ է, ապա ննջասենյակից հանեք:

Եթե որևէ մեկը, ում հետ միայն առցանց եք շփվել, ցանկանում է դեմ առ դեմ հանդիպել ձեզ, տեղյակ պահեք ծնողին կամ խնամակալին: Միասին կորոշեք արդյոք արժե հանդիպել: Մեծահասակը պետք է ուղեկցի ձեզ առնվազն առաջին հանդիպման ժամանակ:

Սոցիալական մեդիան կապում է մարդկանց

Այսօր, գրեթե բոլոր դպրոցական տարիքի երեխաները օգտվում են տարբեր սոցիալական ցանցերի ծառայություններից և բջջային հավելվածներից: Սոցիալական ցանցերի ծառայությունները ինտերնետի միջոցով են տրամադրվում, ինչը նշանակում է, որ դրանցից հնարավոր է օգտվել տարբեր սարքերով, ինչպիսիք են՝ համակարգիչները, դյուրակիր համակարգիչները, տաբլետները և խելացի հեռախոսները: Սոցիալական մեդիայով կարող եք տարածել տեքստ, պատկերներ, ձայն և տեսանյութեր: Հատկապես տարածված են ծանոթ մարդկանց հաղորդագրություններ ուղարկելու հավելվածները, ինչպես նաև տեսանյութերի ծառայությունները, որոնք հնարավորություն են ընձեռում առցանց դիտել տեսանյութերը և մեկնաբանություններ թողնել:

Կարիք չկա օգտվել այն
բոլոր սոցիալական
մեդիա կայքերից,
որոնցով ձեր երեխաները
հետաքրքրված են,
բայց կարևոր է իմանալ՝
ինչ ծառայություններից են ձեր
երեխաները օգտվում :

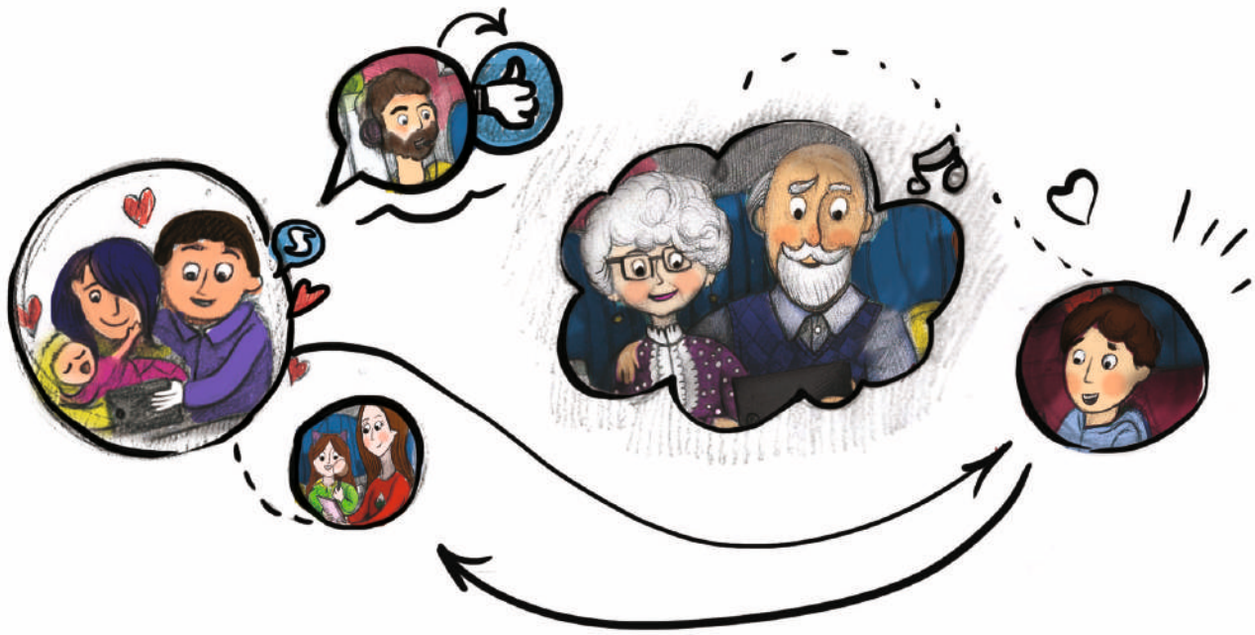

Կարիք չկա օգտվել այն բոլոր սոցիալական մեդիա կայքերից, որոնցով ձեր երեխաները հետաքրքրված են, բայց կարևոր է իմանալ՝ ինչ ծառայություններից են ձեր երեխաները օգտվում: Այդպես կարող եք սովորեցնել երեխային, թե ինչպես վարվել այս ծառայությունների հետ և հաշվի նստել ծառայությունների այլ օգտատերերի հետ: Սոցիալական մեդիայի որոշ ծառայություններ հիմնականում օգտագործվում են ընկերների հետ, մինչդեռ մյուսների մոտ հաղորդագրությունները հանրային են, և ունկնդիրները կարող են ներառել յուրաքանչյուրին: Փոխհարաբերությունների նոր մեթոդները պահանջում են մարդկային հարաբերությունների հմտությունների նոր տեսակներ:Կարևոր է, որ երեխաները տեղյակ լինեն իրենց հաղորդագրությունների թիրախային խմբերի և դրանց քանակի մասին :

ԸՆՏԱՆԻՔՈՒՄ ԱՌԱՋ ՔԱՇՎՈՂ ՀԱՐՑԵՐ

- Սոցիալական մեդիայի ո՞ր տարբեր ծառայությունները գիտեք: Ինչի՞ համար են դրանք օգտագործվել, և ինչո՞վ են դրանք տարբերվում միմյանցից:
- Ի՞նչ պետք է անել, երբ ցանկանում եք օգտագործել նոր առցանց ծառայություն կամ ծրագիր:
- Ո՞ւմ պետք է ընդունեք որպես ընկեր:
- Ի՞նչ բովանդակություն կարող եք կամ պետք է տարածել սոցիալական մեդիայով:
- Ինչպիսի՞ բովանդակություն չպետք է տարածեք: Ինչ տեսակի բովանդակություն է արգելվում տարածել:

Ի՞նչ է քննադատական մեդիաների գրագիտությունը

Քննադատական մեդիա գրագիտությունը վերաբերում է ոչ թե այն մոտեցմանը, որը հակառակվում է մեդիաներին, այլ ավելի շուտ հետաքրքրասեր, հետախուզական և հարցական մոտեցմամբ է վերաբերում դրանց: Երեխաները կարող են դա սկսել շատ վաղ տարիքից՝ ուսումնասիրելով մեդիայի բովանդակությունը ուրիշների հետ խորհելով մեդիաների ճշմարտացիության և դրանում ներկայացված տեղեկատվության աղբյուրի մասին: Սրանք կարևոր խնդիրներ են, որոնք պետք է դիտարկվեն ամբողջ ընտանիքի համար, քանի որ մեդիաները նաև առաջարկում են բազմաթիվ տեղեկություններ, մեծ մասը կողմնակալ կամ կեղծ: Երբ մենք ավելի լավ ենք ընկալում մեդիաները, կարող ենք այն ավելի լավ օգտագործել և ավելի շատ վայելել դրանք:

Քննադատական մեդիա գրագիտությունը վերաբերում է ոչ թե այն մոտեցմանը, որը հակառակվում է մեդիաներին, այլ ավելի շուտ հետաքրքրասեր, հետախուզական և հարցական մոտեցմամբ է վերաբերում դրան:

ԱՐԴՅՈ՞Ք ԳԻՏԵԻՔ

Գովազդները պետք է ճանաչելի լինեն որպես գովազդ: Ֆինլանդիայում, եթե հեռուստատեսային ծրագիրը հովանավորվում է կամ պարունակում է վճարովի ապրանքի գովազդ, դա պետք է նշվի: Խորհրդանիշը ենթադրում է արտադրանքի ներկայացում հեռուստաշոուում:

Առևտրայնությունն ու գովազդը քննադատական գնահատման կարևոր առարկաներ են: Այսօր ավելի ու ավելի շատ գովազդներ ուղղված են երեխաներին, և երեխաները մասնակցում են ընտանիքի սպառողական ընտրություններին: Գովազդները գայթակղիչ են, և երեխաները նոր են սկսում հասկանալ փողի արժեքը:Շատ թվային խաղեր ներառում են այն իրերը գնելու հնարավորությունը, որոնք հեշտացնում են խաղի մեջ հաջողության հասնելը: Կարևոր է ընտանիքի հետ խոսել գովազդի և փողի մասին:

ԱՐԴՅՈ՞Ք ԳԻՏԵԻՔ

Ձեր երեխան պատահաբար առցանց գնումներ կատարե՞լ է: Երեխաներին ուղղված գովազդն անտեղի՞ է:
Կարդալ ավելին "Երեխաները որպես սպառող" կայքից, որը պատրաստվել է Ֆինլանդիայի մրցույթի և սպառողների մարմնի կողմից:

ԸՆՏԱՆԻՔՈՒՄ ԱՌԱՋ ՔԱՇՎՈՂ ՀԱՐՑԵՐ

Փա՞ստ, թե՞ հորինվածք: Մեդիա օգտագործելիս, պետք է հաշվի առնել՝ ինչն է մեդիա բովանդակության մեջ ճիշտ և ինչը՝ սխալ: Երեխաների համար գուցե ավելի հեշտ է հասկանալ, որ անիմացիոն ծրագրերը, օրինակ, գեղարվեստական են, բայց ավելի դժվար, եթե ծրագիրը նման է "իրական կյանքի":

Ինչ է մեդիան փորձում հայտնել: Մեդիա բովանդակությունը միշտ հեղինակների կողմից արված ընտրության արդյունքն է: Նպատակը կարող է լինել տեղեկատվություն փոխանցել, ծիծաղեցնել մարդկանց կամ համոզել նրանց գնել տարբեր ապրանքներ: Կարող եք սովորեցնել ձեր երեխային ճանաչել մեդիայի տարբեր ձևերը:

Ձեր երեխան գիտի՞, որ որոշ կայքերում, խաղերում կամ ծառայություններում իրական փող է օգտագործվում: Ինչպիսի՞ կանոններով եք առաջնորդվում ձեր ընտանիքում գումարը առցանց և խաղերում օգտագործելու վերաբերյալ:

Կարո՞ղ եք վստահել դրան: Աղբյուրի քննադատություն կա տեղեկատվության հուսալիության գնահատում կարելի է կիրառել հետևյալ հարցերը տալով՝ սա փա՞ստ է, թե՞ որևէ մեկի կարծիք: Այս տեղեկատվությունը հնարավո՞ր է գտնել այլ աղբյուրներից: Տեղեկատվությունը արդիակա՞ն է, թե՞ ավելի նոր տեղեկություններ կան:

Ձեր երեխան ճանաչո՞ւմ է գովազդը փողոցում, կայքում, թերթում, ամսագրում կամ հեռուստատեսությունում:

Գովազդի նպատակը արտադրանքը գրավիչ դարձնելն է: Ինչ տարբերություն ինչ-որ բան ցանկանալու և կարիքի մեջ: Հնարավո՞ր է ձեռք բերել այն ամենը, ինչ ցանկանում եք:

Միասին ուսումնասիրեք նորությունների լուսանկարներ և այլ պատկերներ: Ինչ է ցուցադրում պատկերը: Ինչը կարող էր դուրս մնալ շրջանակից: Լուսանկարները

Գաղտնիություն և տեղեկատվության անվտանգություն

Առցանց ծառայությունները, օրինակ, սոցիալական ցանցերի պրոֆիլներից իրենց օգտատերերի մասին տվյալներ են հավաքում: Օգտատերերը իրենք են շատ տեղեկություններ տրամադրում՝ մասնակցելով տարբեր թեստերի կամ մրցույթների: Այս տեղեկատվությունն օգտագործվում է ավելի նպատակաուղղված գովազդ իրականացնելու կամ օգտագործողի փորձը բարելավելու համար:

Հոգ տարեք ձեր տեղեկատվության մասին

Սխալ օգտագործման ռիսկը մեծանում է սոցիալական մեդիա ծառայություններում անձնական տեղեկատվության հրապարակման, ինչպես նաև տարբեր առցանց բազաներում անձնական տվյալների պահման միջոցով: Ինքնության գողությունը՝ որպես խաբեության ձև, վերջին տարիներին ավելի ու ավելի տարածված է դարձել: Ինքնության գողերը ներկայանում են որպես ինչ-որ մեկը սոցիալական ցանցերում կամ առցանց գնումների կայքերում:

Ձեր անձնական տվյալների անվտանգության ապահովումը շատ կարևոր է: Երբ իմանաք ինտերնետի օգտագործման հետ կապված ռիսկերի մասին, ավելի հեշտ կլինի ինքնապաշտպանվել:

Ձեր երեխայի հետ ծանոթացեք առցանց ծառայությունների գաղտնիության կարգավորումներին և ստուգեք, թե որ անձնական տեղեկություններն եք թույլ տալիս, որ ծառայությունները հրապարակեն:

ԸՆՏԱՆԻՔՈՒՄ ԱՌԱՋ ՔԱՇՎՈՂ ՀԱՐՑԵՐ

- Եթե ձեր երեխան առցանց ծառայության պրոֆիլ ունի՝
  Ի՞նչ տեղեկատվություն է ցուցադրվում հրապարակավ: Ի՞նչ է ցուցադրվում ընկերներին: Հանրության համար մատչելի տեղեկատվությունը նվազագույնի հասցրեք:

- Ինչպիսի՞ տեղեկատվություն են ձեր օգտագործած հավելվածներն ու սոցիալական մեդիա ծառայությունները հավաքում օգտատերերից: Հնարավոր է արդյոք փոխել այն՝ կարգավորումները կարգավորելով:

- Արդյո՞ք ընտանիքի անդամի քրեդիտ քարտը կցված է ձեր երեխայի կողմից օգտագործվող սարքին կամ օգտատիրոջ հաշվին: Եթե այո, համոզվեք՝ ստուգելով սարքի կամ օգտատիրոջ հաշվի կարգավորումները, որ երեխան չի կարող առանց գնումների կատարել առանց pin ծածկագրի:

Սույն ուսումնամեթոդական ձեռնարկը թարգմանվել է
Հանրային լրագրության ակումբի "Ավելի անվտանգ առցանց միջավայր.
նախադպրոցական հաստատություններում մեդիագրագիտության ուղղությամբ
միջամտություն" ծրագրի շրջանակներում,
որը ֆինանսավորվել է ԱՄՆ պետքարտուղարության
Հասարակայնության հետ կապերի գրասենյակի
դրամաշնորհի շրջանակներում:

Այս ուսումնամեթոդական ձեռնարկը տարածելիս
Հանրային լրագրության ակումբին հղում կատարելը պարտադիր է:

ՀԼԱ կոնտակտային տվյալներ՝

Կայք՝ https://pjc.am/
Էլ. հասցե՝ info@pjc.am
Հեռ.՝ +37412 755898, +37499 755 89